

„Noi, reprezentanți ai mediului academic, ai mediului de afaceri și ai societății civile din România, cerem Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) îndreptarea unei erori materiale din documentul care stabilește standardele domeniului Științele Comunicării pentru universitățile publice și private din România. Necorectarea cu celeritate a acestei erori materiale poate avea consecințe foarte grave, pe termen lung, atât pentru mediul universitar românesc, cât și pentru statul de drept, democrația și piața liberă din țara noastră.

Mai precis, cerem reintroducerea explicită a disciplinei Deontologie în rândul disciplinelor obligatorii și a disciplinei Legislație media/ Dreptul comunicării în rândul disciplinelor recomandate, pentru toate programele de comunicare publică din România.

Cele două materii fundamentale pentru orice profesionist în comunicare publică dintr-o țară cu democrație și piață liberă funcționale apăreau în Standardele de calitate în 2017, sub numele Deontologie profesională și Legislație în domeniul comunicării (ARACIS, 2017, pp. 13 și 15). După revizuirile succesive din ultimii doi ani, Deontologia și Dreptul comunicării au dispărut din lista de materii obligatorii, respectiv complementare, pentru Științele Comunicării, dar apar în continuare în Standardele de calitate ARACIS din 2019, la toate celelalte domenii coordonate de către Comisia 4 a Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior, de la domeniul Asistență socială la cel de Științe militare.

La 30 de ani de la momentul în care România a ales un drum democratic, alături de celelalte țări cu un stat de drept, o piață liberă și o democrație funcționale, considerăm că instituțiile statului, care asigură păstrarea calității actului de predare în învățământul superior și/ sau care au atribuții de reglementare a învățământului românesc trebuie să-și asume public aceste valori. ARACIS este într-o poziție privilegiată din acest punct de vedere, putând cere în mod explicit universităților publice și private din România să pregătească specialiști în publicitate, în relații publice și în jurnalism care vor proteja, în continuare, statul de drept, democrația și piața liberă, și în viitor.

Efectele erorii materiale din documentele ARACIS au apărut deja

Vineri, 13 decembrie 2019, Consiliul Facultății de Jurnalism și Științele Comunicării, din Universitatea din București, a votat excluderea

disciplinelor Deontologie și Drept din programa de licență pentru specializările Publicitate și Comunicare și Relații Publice. Pozițiile exprimate de cei care au votat în acest fel, la propunerea decanului interimar, conf. univ. dr. Silvia Branea, și a Directorului Departamentului de Antropologie Culturală și Comunicare, conf. univ. dr. Antonio Momoc, au vizat următoarele aspecte:

- disciplinele Deontologie și Drept nu sunt considerate fundamentale în Standardele ARACIS pentru domeniul Științelor comunicării,
- eliminarea celor două discipline a fost cerută de studenți,
- examenul de licență trebuie să fie în acord cu piața muncii (care, în consecință, nu are cerințe legate de cunoștințe de legislație și deontologie).

Practic, o eroare materială a dus la formarea percepției, fundamental greșite, că respectarea deontologiei și a legislației în vigoare nu este relevantă în publicitate și relații publice – o percepție falsă, fără legătură nici cu ceea ce se întâmplă în mediul profesional sau academic din România, nici cu ceea ce se întâmplă în mediul profesional sau academic din restul țărilor cu democrație și piață liberă funcțională.

Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării (FJSC) este prima facultate de acest fel înființată după 1989. La FJSC au fost lansate primele cursuri de jurnalism, de relații publice și de publicitate și a fost înființată prima Școală Doctorală în Științele Comunicării din România. FJSC este principalul furnizor de specialiști de comunicare în România, de aproape trei decenii. Este foarte posibil ca fără programele de studii de jurnalism, relații publice și publicitate de la Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București, democrația și piața liberă din România să se fi dezvoltat mai greu, iar traseul european al țării noastre ar fi fost diferit.

O poziție publică, din interiorul Facultății de Jurnalism și Științele Comunicării și al Universității din București, în sensul deprofesionalizării în publicitate și relații publice, poate avea consecințe la nivelul întregului mediu universitar.

Deprofesionalizarea în relații publice și publicitate este primul pas în instaurarea unui regim autoritar, cu interese reduse în menținerea transparenței decizionale în instituțiile publice, a transparenței afacerilor, a pieței libere. Din păcate, istoria recentă a României a demonstrat că un

regim totalitar, cum a fost regimul comunist, nu permite nici măcar existența profesiilor de specialist în relații publice și specialist în publicitate, iar jurnaliștii sunt instrumentalizați în propagandă și legitimarea puterii abuzive.

Industriile de comunicare au nevoie de specialiști cu o bază solidă de deontologie și dreptul comunicării

În România, comunicarea publică nu este reglementată numai prin intermediul Constituției și al Codului Penal, ci și prin intermediul unei legislații specifice (de exemplu, Codul Audiovizual, legislația privind publicitatea sau legislația privind accesul la informațiile de interes public). În plus, toate cele trei corpuri profesionale din jurnalism, relații publice și publicitate au elaborat un set clar de valori și norme profesionale, grupate în coduri deontologice asumate explicit.

În publicitate, Consiliul Român pentru Publicitate este partenerul instituțiilor de reglementare publice în aplicarea unor standarde înalte în comunicarea comercială, reunite în Codul RAC. Consiliul Român pentru Publicitate sau Romanian Advertising Council (RAC) se autodefinește drept „o organizație profesională, non-guvernamentală, non profit și independentă. Activitatea de bază a Consiliului este autoreglementarea în publicitate.” Cu ajutorul RAC, marea majoritate a companiilor de comunicare comercială se desfășoară, în România, în condițiile legii și ale codului deontologic, autoasumat de agențiile de publicitate.

În relații publice, Asociația Română de Relații Publice (ARRP) și-a asumat în mod public susținerea integrității profesionale și a valorilor etice și recomandă adoptarea declarației de la Helsinki drept „set de standarde profesionale menite să ne definească industria.” Asociația Registrul Român de Lobby are, de asemenea, un cod de etică clar definit.

În jurnalism, încălcarea normelor din legislația audiovizuală poate duce la amenzi și chiar la retragerea licenței postului de radio sau de televiziune. Ani de zile, Codul deontologic unificat pentru jurnaliști a fost anexă la Contractul Colectiv de Muncă, la nivel de ramură.

Prin urmare, industriile comunicării recunosc și susțin pregătirea universitară în domeniul deontologiei și al legislației de media. Fără aceste cunoștințe de bază, oricărui specialist îi va fi imposibil să se integreze pe piața muncii.

Deontologia și Dreptul Comunicării în mediul academic românesc

Potrivit documentelor adoptate de către Facultățile care pregătesc specialiști în comunicare publică, și avizate de către Senatele universităților publice și particulare din România, marea majoritate își asumă în mod explicit pregătirea unor specialiști cu competențe de deontologie.

Din 23 de programe de jurnalism care apar în Hotărârea de Guvern 326 din 2019, numai două (Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați și Universitatea „Ovidius” din Constanța) nu pun, în lista competențelor absolvenților programelor de jurnalism, competențe de abordare etică și deontologică a situațiilor profesionale. Toate facultățile au, însă, un curs de Etică și Deontologie profesională obligatoriu. Două universități, „Andrei Șaguna” din Constanța și Universitatea din Pitești, nu au încă un supliment la diplomă pe site-ul Registrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior (RNCIS), și nu au putut fi analizate.

Pentru specializarea publicitate, există numai cinci programe acreditate sau autorizate în țară. Toate documentele publice indică obligativitatea cursurilor de Deontologie și Drept, și competențe de abordare etică și deontologică a situațiilor profesionale. O singură universitate, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, nu are un document public în acest sens și nu a putut fi analizată.

Cele mai multe programe universitare în științele comunicării sunt pentru specializarea Comunicare și relații publice (principalul furnizor de profesioniști de comunicare pentru instituțiile publice din România).

Din 32 de programe acreditate sau autorizate, patru nu prezintă explicit competențe de deontologie, dar au cursuri obligatorii de drept și de deontologie. Este vorba despre două programe la Facultatea de Litere a Universității din București, un program la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad și un program la Universitatea „Titu Maiorescu” din București. O universitate, Universitatea „Transilvania” din Brașov are un program fără nici un curs explicit de deontologie sau drept. Patru universități nu au un supliment la diplomă public: Școala Națională de Studii Politice și Administrative, Universitatea Creștină „Dimitrie Cantemir” din București, Universitatea Ecologică din București și Universitatea „Sapientia” din Cluj-Napoca.

Deontologia și cunoașterea legislației sunt esențiale pentru orice profesie pentru care sunt pregătiți studenții, în orice universitate publică sau privată. Este imposibil să cerem performanțe academice din partea studenților, performanțe profesionale din partea licențiaților, dacă nu dorim ca aceștia să cunoască reguli, norme, regulamente stabilite și respectate de asociații naționale și internaționale din jurnalism, relații publice și publicitate. Drept urmare, cerem Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) îndreptarea unei erori materiale din Standardele de calitate pentru domeniul Științele comunicării, prin reintroducerea explicită a disciplinei Deontologie în rândul disciplinelor obligatorii și a disciplinei Legislație media/ Dreptul comunicării în rândul disciplinelor recomandate, pentru toate programele de comunicare publică din România.

Necorectarea cu celeritate a acestei erori materiale poate avea consecințe foarte grave, pe termen lung, atât pentru mediul universitar românesc, cât și pentru statul de drept, democrația și piața liberă din țara noastră”.

Semnatari:

Lector univ. dr. Melinda Izabela ACHIM, Facultatea de Litere, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Lector univ. dr. Andrei Alexandru ACHIM, Facultatea de Litere, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Prof. univ. dr. Dragoș Paul ALIGICĂ, Facultatea de Administrație și Afaceri, Universitatea din București
Asist univ. dr. Gheorghe ANGHEL, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București
Lector univ. dr. Anca ANTON, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București
Prof. univ. dr. Brîndușa ARMANCA, Facultatea de Științe Umaniste și Sociale, Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad
Lector univ. dr. Anabella BEJU, Facultatea de Științe Socio-Umane, Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu
Lector univ. dr. Vasile Cătălin BOBB, Facultatea de Litere, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Lector univ. dr. Irene BUHĂNIȚĂ, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București
Elena CALISTRU, Președinte, Funky Citizens
Monica CERCELESCU, avocat, specialist în dreptul comunicării

Prof. univ. dr. emerit Cristina COMAN, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București

Prof. univ. dr. emerit Mihai COMAN, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București

Victor DOBRE, Membru în Consiliul Director al Consiliului Român pentru Publicitate / reprezentant IAA România

Lector univ. dr. Ioan DREHE, Facultatea de Litere, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Conf. univ. dr. Delia DUMINICĂ, Facultatea de Științe ale Educației, Științe Sociale și Psihologie, Universitatea din Pitești

Conf. univ. dr. Daniela DUNCA, Facultatea de Litere, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Prof. univ. dr. Petru DUNCA, Facultatea de Litere, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Lector univ. dr. Ioan Claudiu FARCAȘ, Facultatea de Litere, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Lector univ. dr. Otilia GĂINAR, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București

Prof. asoc. dr. Ioan GHERGHEL, Facultatea de Litere, Centrul Universitar Nord din Baia Mare, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca

Cristi GODINAC, Președinte, Sindicatul Român al Jurnaliștilor MediaSind

Cristina GUSETH, Director, Freedom House România

Alexandra ILINCA, cadru didactic asociat - publicitate, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București

Lector univ. dr. Florica IUHAȘ, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București

Lector univ. dr. Alexandru LĂZESCU, Facultatea de Litere, Universitatea „A. I. Cuza” din Iași

Lector univ. dr. Antonia MATEI, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București

Prof. univ. dr. Mihaela MIROIU, Facultatea de Științe Politice, Școala Națională de Studii Politice și Administrative

Conf. univ. dr. Raluca MUREȘAN, Facultatea de Științe Socio-Umane, Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu

Lector univ. dr. Mihaela PĂUN, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București

Conf. univ. dr. Raluca PETRE, Facultatea de Litere, Universitatea „Ovidius” din Constanța

Lector univ. dr. Daniela POPA, Facultatea de Comunicare și Relații Internaționale, Universitatea „Danubius” din Galați

Drd. Marian POPOVICI, cadru didactic asociat - jurnalism, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București
Lector univ. dr. Manuela PREOTEASA, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București
Sorin PSATTA, cadru didactic asociat - publicitate, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București
Prof. univ. dr. Raluca-Nicoleta RADU, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București
Lector univ. dr. Minodora SĂLCUDEAN, Facultatea de Științe Socio-Umane, Universitatea "Lucian Blaga" din Sibiu
Lector univ. dr. Emilia ȘERCAN, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București
Cătălin TENIȚĂ, co-fondator, Geeks 4 Democracy
Lector univ. dr. Ioan Ștefan TOHĂȚAN, Facultatea de Litere, Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
Lector univ. dr. Valentin VÎLCU, Facultatea de Jurnalism și Științele Comunicării, Universitatea din București
Prof. univ. dr. Marian ZULEAN, Facultatea de Administrație și Afaceri, Universitatea din București